

disse indkjøbe i det Støre. Det kan jo ganske vist tænkes muligt, at der paa et eller andet Sted kunde findes en Kapitalist, som vilde gjøre sig en Slags Pengefordel af at danne en Forbrugsforening; men det vilde da vel heller ikke være umuligt at finde en Bestemmelse, som sikrede imod et saadant Tilfælde, uden at man derfor behøver at gaa frem saaledes, som det foreliggende Lovforslag tilfigter. Desuden tror jeg, at det vil blive temmelig enestaaende Tilfælde, at Forbrugsforeninger ligefrem gives til Forretningsforetagender; jeg tror, at Reglen vil være den, at saadanne Foreninger kun stiftes for at komme den Befolkning til Hjælp, der i høi Grad trænger dertil. Jeg skal derfor henstille, om det ikke vilde være rigtigt at forandre Lovforslaget derhen, at Forbrugsforeningerne beholde den samme Ret og den samme Frihed, som de have haat hidtil, idet jeg mener, at de Overgreb, der muligen kunne befrygtes, ikke bør føre til, at man overser den store Nytte, -slige Foreninger gjøre.

Octavius Hansen: Enhver, der erindrer, hvorledes Stemningen var i Kjøbstæderne for 3-4 Aar siden, og hvorledes man der tilfrem navnlig Næringslovens Bestemmelser den trykkelige Stilling, hvori mange Kjøbstæder befandt sig, maa vistnok erkjende — som allerede udtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) — at den Kommission, der i sin Tid blev nedsat af den høitæredede Indenrigsminister, har vist en høi Grad af Moderation og Selvbeherskelse ved at indskrænke sig til saa faa og saa ringe Forandringer i det Bestaaende, som det var den muligt at indskrænke sig til, naar den overhovedet skulde opnaa Noget. Det høie Thing vil tillige være bekendt med, at ikke engang alle de Forslag, der fremkom fra den nævnte Kommission, ere bleven optagne af Indenrigsministeren, men at de i Indenrigsministeriet ere undergaaede en Sigtelse saaledes, at kun saadanne Forslag, der maatte erkjendes for at være stemmende med Lidsaanden og den tilstedeværende Træng, have faaet Lov til at slippe igjennem. Sagen er bleven yderligere sigtet i det andet Thing, og navnlig er en Bestemmelse, som har valet en Del Ansigt, og med Hensyn til hvilken ogsaa jeg nærer Tvivl om, hvorvidt jeg vilde kunne have givet den min Stemme, falder bort, saaledes at, hvad der her foreligger for os, er, om end ikke som det ærede Medlem for Kjøbenhavn (Rimestad) sagde, „Lapperier“, saa dog i høi Grad moderate Bestemmelser. Hvad jeg navnlig maa fremhæve, er, at der i Lovforslagets 12 Paragrafer neppe findes en eneste Bestemmelse, som er i Strid med Næringslovens Principer, og jeg tror, at Landsthingets Udvalg har været berettiget til at sige, at, hvad der tilfigtes ved Lovudkastet, er kun „at lufte Udgangen til Undtagelsen fra Loven gennem Bevillings-

myndigheden, at virke til fuldere Overholdelse af Lovens Bestemmelser ved at gjøre dens Overtrædelse til Gjenstand for offentlig Paatale, samt affstikke Grændserne for den Berettigelse, der er givet i flere af Lovens Paragrafer, noget skarptere“. Der er ikke Tale om en Reaktion og ikke engang Tale om at gaa i en Retning, der er modsat Næringslovens, men kun Tale om nærmere at bestemme de Regler, der findes i Næringsloven, saa at de virkelig faae den praktiske Betydning, som oprindelig var tilfigtet med dem. Naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) sagde, at Grunden til, at en Lov som den foreliggende har kunnet komme frem, er den Reaktion, der er indtraadt her hjemme siden 1866, og de Regjeringer, vi siden den Tid have haat, saa har han jo allerede faaet et meget stærkt Dementi i Svaret fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds, som han dog ikke vil henregne enten til Reaktionen eller til Regjeringens Vemmer. Men det vil heller ikke være det ærede Medlem ubejendigt, at de Onsker, der indeholdes i Lovforslaget, ikke ere fremkomne fra Reaktionen — fra de fine Folk — eller fra Regjeringen, men fra jevne Kjøbstadsfolk, som have sølt sig trykkelige af Forholdene og med Rette eller Urette have tilskrevet dette Tryk de formentlig uheldige Bestemmelser i Næringsloven af 1857. Gjennem Kjøbstadkommissionens Arbejde er det vistnok gaaet op for Kjøbstæderne, at det har været en Misforstaaelse, at Næringsloven af 1857 skulde have nogen videre Del i de uheldige Forhold, hvorunder Kjøbstæderne virke; men tillige har man set, at der er visse Punkter, hvor der kan lempes og rettes noget, og hvori Kjøbstæderne tro at kunne finde ikke alene Beroligelse, men ogsaa et Værn imod de Misbrug, der have indsnæget sig tilbørlig paa Grund af Misforstaaelse af Næringslovens Bestemmelser. Naar man saaledes gjenmeengaar de Bestemmelser, der findes i denne Lov, vil man vistnok finde, at de fleste have en rent fiskal Betydning for Kjøbstæderne, og at de kun gaa ud paa at sikkre Kjøbstæderne, at disse faae samme Indtægt af de Næringsdrivende, der ere under samme Forhold. For at vise, hvad jeg tænker paa, vil jeg nævne et Exempel. Naar en Skipper har Lov til at ligge og sælge sine Væxer fra sit Skib, at underbyde og konkurrere med Kjøbstadens Indvaanere, saa er det en ganske naturlig Ting, at Kjøbstaden faar samme Indtægt af hans Næringsdrift som af sine egne Borgere; derfor er det i § 5 bestemt, at en saadan Skipper, efter hvad vedkommende Byraad bestemmer, skal betale en Afgift til Kommunkassan. — Naar det i § 2 med Hensyn til Forbrugsforeninger bestemmes, at de, naar de drive Næring, skulle betale en Næringsafgift, saa er dette, saaledes som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Rimestad) fremhævede, en meget selvfølgelig Be-